

SPRAWOZDANIE ROCZNE
Z REALIZACJI PROCEDUR OCENY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego
w roku akademickim 2020/2021

1. Działania Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia

Działania WZdsOJK związane z weryfikacją jakości kształcenia na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego w odniesieniu do roku akademickiego 2020/2021 omawiane były na zebraniach 20.10.2020, 15.12.2020, 13.04.2021, 18.05.2021, 14.09.2021 oraz 26.10.2021, które odbyły się w formie zdalnej z wykorzystaniem aplikacji Microsoft Teams. Realizacja zadań i szczegółowe konsultacje członków Zespołu odbywały się drogą elektroniczną za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz spotkań zdalnych na kanale utworzonym w aplikacji Microsoft Teams pod nazwą Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia. Komunikacja członków zespołu z instytutami i katedrami odbywała się natomiast za pośrednictwem konta mailowego WZdsOJK, którego obsługą zajmuje się dr Sławomir Torbus.

Za rok akademicki 2020/2021 Zespół opracował *Roczny raport zbiorczy z weryfikacji efektów uczenia się na Wydziale Filologicznym UWr w roku akademickim 2020/2021* (oprac.: dr Magdalena Maziarz, dr Aleksander Wiater), *Raport zbiorczy z przebiegu hospitacji na Wydziale Filologicznym UWr w semestrze zimowym roku akademickim 2020/2021* (oprac.: dr Jan Urbaniak, dr Aleksander Wiater) *Raport zbiorczy z przebiegu hospitacji na Wydziale Filologicznym UWr w semestrze letnim roku akademickim 2020/2021* (oprac.: dr Jan Urbaniak) oraz *Sprawozdanie z monitoringu jakości prac dyplomowych i rzetelności ich oceniania oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych na Wydziale Filologicznym w roku akademickim 2020/2021* (opr.: dr hab. Teresa Bruś, dr hab. Ewa Repucho). Ponadto członkowie WZdsOJK opracowali formularze ankiet dotyczących ewaluacji zajęć: po semestrze zimowym roku akadem. 2020/2021 i po semestrze letnim roku akadem. 2020/2021. WZdsOJK uaktualnił również regulamin, na którym opiera swoją działalność, oraz inne dokumenty: procedurę i załączniki związane z monitorowaniem prawidłowości oceniania studentów oraz z monitorowaniem jakości prac i sposobu przeprowadzania egzaminów, a także formularze dokumentujące weryfikację efektów uczenia się

oraz hospitacje zajęć. Ponadto dr Magdalena Ślowska i dr Łukasz Żukowski przygotowują *Raport zbiorczy z monitoringu oceniania studentów na Wydziale Filologicznym*. Sprawozdania z instytutów powinny spłynąć do WZdsOJK do 30.11.2021, a ukończenie raportu zbiorczego zaplanowano na 15 grudnia 2021.

2. Ocena stopnia realizacji efektów uczenia się na Wydziale Filologicznym UW

2.1. Weryfikacja efektów uczenia się dokonana przez prowadzących zajęcia/ koordynatorów modułów

Na podstawie dostarczonych do WZdsOJK 10 raportów zbiorczych rocznych, na które złożyło się 316 raportów z realizacji efektów uczenia się sporządzonych przez prowadzących zajęcia/koordynatorów modułów/opiekunów praktyk, należy stwierdzić, że większość prowadzących zajęcia realizuje treści zapisane w sylabusach oraz efekty uczenia się w stopniu wysokim lub średnim.

Cztery instytuty (IFG, IFR, IFS, IDiKS) wyraziły potrzebę zmian w tym zakresie. Nieliczne, zanotowane odstępstwa były monitorowane oraz analizowane przez dyrekcję i działające w instytutach i katedrach zespoły ds. jakości kształcenia. Większość propozycji zmian w IFG dotyczyła zawężenia niektórych efektów uczenia się lub rozszerzenia metod weryfikacji owych efektów w odniesieniu do praktycznej znajomości języka niemieckiego. Prowadzący zwracali uwagę na to, że część problemów związanych z osiągnięciem zakładanych efektów uczenia się było spowodowanych zdalną formą prowadzenia zajęć (zwłaszcza w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych). Zmiany w metodach weryfikacji efektów uczenia się zaproponowano ponadto w IDiKS. Z kolei w IFR zarekomendowano zwiększenie punktów ECTS (z 2 do 3) przyznawanych za przedmiot tłumaczenia audiowizualne. Natomiast propozycje w IFS dotyczyły doprecyzowania efektów uczenia się oraz dostosowania ich do specyfiki przedmiotu. W przypadku jednego przedmiotu zaproponowano zwiększenie liczby punktów ECTS (z 4 do 5).

2.2. Weryfikacja efektów uczenia się dokonana przez studentów

Weryfikacja efektów uczenia się w roku akademickim 2020/2021 odbyła się również na podstawie opinii uzyskanych od studentów poszczególnych kierunków Wydziału Filologicznego. Z raportów wynika, że na ogół studenci nie zgłaszają uwag do efektów uczenia się widniejących w sylabusach czy sposobów ich realizacji i raczej nie proponują żadnych zmian w tym zakresie.

Niewielkie zastrzeżenia zgłosili studenci czterech instytutów, m.in. IFG. Uwagi dotyczyły tu modułu PZJN I lato III realizowanego przez studentów studiów stacjonarnych I stopnia ścieżki B. Studenci stwierdzili, że ze względu na brak znajomości sylabusu nie są w stanie odnieść się do adekwatności liczby punktów ECTS oraz efektów uczenia się. Z kolei studenci IFP zwracali uwagę na nieodpowiednie usytuowanie niektórych przedmiotów w siatce zajęć, a studenci IFR, odnosząc się do PNJH, wskazali na trudności w osiągnięciu oczekiwanego poziomu C1 znajomości języka hiszpańskiego i zaproponowali podwojenie liczby godzin. W trakcie spotkań studenci IINiB sygnalizowali konieczność dostosowania liczby punktów ECTS niektórych zajęć do rzeczywistego nakładu ich pracy, który jest w ich opinii wyższy niż zakładany w sylabusach. W odniesieniu do niektórych przedmiotów studenci zwracali także uwagę na niezgodność metod weryfikacji efektów uczenia się przeprowadzonych przez wykładowców z zapisami w sylabusie.

2.3. Weryfikacja efektów uczenia się dokonana przez pracodawców

W roku akademickim 2020/2021 w większości instytutów i katedr nie zrealizowano spotkania z pracodawcami, którego celem byłaby weryfikacja efektów uczenia się.

Jedynie w IFG i IIBiN uwzględniono badanie pracodawców. Interesariusze zewnętrzni wypełniający ankietę w odniesieniu do studentów IFG sygnalizowali potrzebę lepszego zaznajomienia studentów z działaniem narzędzi komputerowych wspomagających pracę tłumacza i korzystaniem z pakietów biurowych oraz zwróceniem szczególnej uwagi na tłumaczenia ustne. Zasugerowano nawet potrzebę utworzenia w tym zakresie nowego kierunku lub też specjalności. Pracodawcy postulowali, żeby w kształceniu studentów położyć większy nacisk na praktyczną naukę języka, ćwiczenie mówienia i zwiększenie liczby zajęć praktycznych związanych z tłumaczeniem. Jeden z pracodawców wyraźnie podkreślił, że tegoroczni kandydaci (będący absolwentami Wydziału Filologicznego UWr) mają zauważalnie mniejszą wiedzę w zakresie znajomości języka obcego (nauczanego w ramach danej filologii) niż ci z lat ubiegłych. Wnioski z ankiet wypełnianych przez pracodawców w raporcie zawarł również IINiB. Interesariusze zewnętrzni zasugerowali, by rozwijać u studentów umiejętności analitycznego myślenia czy holistycznego podejścia do zadań.

3. Hospitacje zajęć dydaktycznych

Hospitacje w roku akademickim 2020/2021 przeprowadziła większość jednostek WF. Dane

dotyczące hospitacji zostały przedstawione w sprawozdaniach z przebiegu hospitacji (załącznik 3 uwzględniony w procedurze *Zasady przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego*) oraz w rocznych raportach z weryfikacji efektów uczenia się. Sprawozdań z przebiegu hospitacji nie złożyły następujące jednostki: IFS, IINiB, KJ (za semestr zimowy) oraz KJ (za semestr letni). Wymienione instytuty i katedra częściowe dane na temat hospitacji zamieściły w rocznych raportach z weryfikacji efektów uczenia się.

Ze złożonych raportów wynika, że w roku akademickim 2020/2021 na Wydziale Filologicznym przeprowadzono 197 hospitacji (100 w semestrze zimowym i 97 w semestrze letnim). Najczęściej hospitowani byli doktoranci. W niektórych przypadkach liczba zaplanowanych hospitacji różni się od faktycznie przeprowadzonych (w IDiKS, IFP oraz ISKSiO w semestrze zimowym i w IFP oraz KFN w semestrze letnim), a w jednym przypadku (w IFR w semestrze zimowym) liczba odbytych hospitacji jest wyższa od zakładanego planu (zaległa hospitacja z poprzedniego semestru).

Nie we wszystkich jednostkach hospitacje odbyły się zgodnie z harmonogramem. Wpływ na to miały kwestie techniczne oraz zatrudnieniowe (rezygnacja z pracy/ ze studiów III stopnia bądź nieprzedłużenie umowy). Utrudnienia wynikały także z pokrywania się planu zajęć hospitowanych i hospitujących, co można wyeliminować poprzez wcześniejsze ustalenia z hospitującymi.

W większości jednostek stopień realizacji zakładanych efektów uczenia się i treści programowych odpowiadał założeniom sformułowanym w sylabusach przedmiotowych. Tylko w przypadku jednej hospitacji (IFG w semestrze zimowym) ujawniono brak realizacji efektów uczenia się i treści programowych, a zajęcia oceniono negatywnie. Przygotowanie merytoryczne i umiejętności metodyczne osób hospitowanych w zdecydowanej większości zostały ocenione jako dobre i bardzo dobre. Pojawiały się jedynie drobne uwagi. U prowadzących podkreślano umiejętność zainteresowania studentów tematem oraz różnorodność metod nauczania dostosowanych do pracy zdalnej. Zwracano też uwagę na takie cechy wykładowców, jak: otwartość, kultura osobista i dobry kontakt ze studentami.

Jedynie w pojedynczych przypadkach sugerowano zdynamizowanie zajęć, skrócenie czasu prezentacji przygotowanych przez studentów lub czasu przeznaczonego na pracę własną studentów podczas zajęć, ograniczenie używania języka polskiego na zajęciach z praktycznej nauki języka obcego, a także konieczność aktywizowania studentów, korygowania ich błędów językowych oraz wzbogacenia metod i technik pracy. W niektórych sytuacjach chodziło także o ściślejsze powiązanie sposobu realizacji treści z sylabusem i dostosowywanie poziomu trudności materiału do poziomu grupy. Np. w IFA sugestie dotyczyły ujednoczenia poziomu zajęć prowadzonych dla konkretnej grupy przez wielu prowadzących (dotyczy to także wymogów stawianych studentom

przez prowadzących), a z drugiej strony wprowadzenia większej różnorodności materiału dydaktycznego i skuteczniejszych metod korygowania błędów (np. wspólne omawianie prac).

Pojedyncze krytyczne uwagi nie zmieniają jednak pozytywnego obrazu, który wyłania się z raportów hospitacyjnych, co wskazuje na umiejętność dostosowania się kadry dydaktycznej do nowych warunków pracy. Warto dodać, że w raporcie za semestr letni przedstawionym przez IFS zasugerowano potrzebę organizowania szkoleń pozwalających prowadzącym na podnoszenie swoich kompetencji i wykorzystywanie nowoczesnych technik podczas zajęć.

4. Monitoring jakości prac dyplomowych i rzetelności ich oceniania oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych

Analizą objęto 30 kompletów dokumentów (prace dyplomowe, recenzje, protokoły egzaminu) z kierunków/specjalności (studia stacjonarne i niestacjonarne), które mają być akredytowane w roku akademickim 2021/2022: antropologii literatury, teatru i filmu, filologii polskiej, dziennikarstwa i komunikacji społecznej, komunikacji wizerunkowej oraz informacji naukowej i bibliotekoznawstwa.

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu wybranych prac dyplomowych oraz analizy przebiegu egzaminów dyplomowych WZdsOJK formułuje następujące zalecenia.

1. Recenzenci i promotorzy nie powinni zawyżać ocen prac i egzaminów dyplomowych.
2. Tematy prac powinny mieć charakter badawczy, problemowy (nie zaś publicystyczny).
3. Zestawienia bibliograficzne powinny być przygotowane z największą rzetelnością. Proponuje się, by ustalić minimalną liczbę publikacji o charakterze naukowym, które powinny się znaleźć w bibliografii.
4. Promotorzy powinni dopilnować prawidłowego formatowania strony tytułowej i całości pracy, przestrzegać odpowiedniej kolejności zamieszczanych w pracy elementów (najpierw streszczenia, potem spis treści); należy zwracać większą uwagę na umiejętność budowania rozwiniętych akademickich akapitów, jakość merytoryczną streszczeń, a także trafność zastosowanych słów kluczowych.
5. Postuluje się zmianę formularza recenzyjnego (zwiększenie liczby pytań i doprecyzowanie istniejących), co ma wpłynąć na podniesienie jakości merytorycznej recenzji oraz zwiększenie ich komunikatywności.
6. Należałoby ujednoczyć sposób uzyskiwania przez studenta ostatecznej oceny z egzaminu (średnia trzech ocen lub ocena ustalona przez komisję).

7. Protokoły wypełniane ręcznie powinny być przygotowane starannie i czytelnie.
8. Instytuty powinny uzupełnić informacje dotyczące dyplomowania na swoich stronach internetowych. Należy zadbać o to, by student łatwiej mógł dotrzeć do potrzebnych informacji.

5. Podsumowanie i wnioski

Dokumentacja związana z realizacją procedur jakości kształcenia, która została nadesłana do WZdsOJK za rok akademicki 2020/2021, zawiera niewielkie braki. Z raportów przygotowywanych przez zespoły instytutowe/ katedralne wynika, że na temat stopnia realizacji efektów uczenia się coraz mniej chętnie wypowiadają się studenci, jeszcze trudniejsze jest uzyskanie takiej opinii od absolwentów i pracodawców.

Członkowie WZdsOJK stwierdzają, że jakość kształcenia na Wydziale Filologicznym w roku akademickim 2020/2021 nie budzi większych zastrzeżeń. Raporty z poszczególnych jednostek WF wskazują na duży stopień wykorzystania procedur do poprawy jakości kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów oraz znaczną świadomość znaczenia działań projakościowych wśród pracowników. Pewnych działań naprawczych wymaga jednak realizacja procedury dyplomowania.

Opracowała:
dr hab. Małgorzata Dawidziak-Kładoczna
Przewodnicząca Wydziałowego Zespołu
ds. Oceny Jakości Kształcenia